

# La Mancomunitat trenta anys després



Ara fa uns 30 anys que es va crear la Mancomunitat Intermunicipal de la Vall del Tenes, un ens local impulsat pels ajuntaments que la integren i destinat, principalment, a proporcionar cobertura jurídica a l'Escola de Segon Ensenyament La Vall del Tenes. La creació de l'Escola cobria una urgent necessitat social: el dret d'accés a l'ensenyament secundari dels joves de la Vall del Tenes, amb la millora de qualitat de vida que implicava la proximitat del nou equipament.

La creació de la Mancomunitat es produïa en una època en què era difícil preveure com es gestionarien els resultats d'aquest impuls inicial en el futur, i com s'afrontarien els inevitables canvis als quals tota decisió política està sotmesa amb el pas del temps. En una època en què la dimensió dels canvis socials, culturals i tecnològics era encara aparentment previsible a curt i mitjà termini, i en un moment proper a la sortida d'una dictadura amb una administració pública en evolució, era difícil imaginar el futur de la Mancomunitat i la seva consolidació com a ens local amb capacitat de creació i legitimació de valor públic.

Els anys transcorreguts, la consolidació democràtica esdevinguda i l'evolució del concepte de gestió pública — o governança pública, com els experts prefereixen anomenar-la actualment —, convida a fer una reflexió profunda que analitzi d'on ve, on és i cap on hauria d'anar la Mancomunitat. Una reflexió que, fruit de l'anàlisi dels resultats assolits -positius i negatius-, pugui establir el rol que ha de tenir la Mancomunitat en ple segle XXI i que la posicioni en una direcció de modernització i d'aprofitament del seu potencial com a administració supramunicipal amb capacitat per consolidar una cultura de treball en xarxa. Una reflexió encaminada a dissenyar una nova distribució -equilibrada i coherent amb els serveis rebuts - dels recursos que cada ajuntament hi ha d'aportar.

Caldria pensar en una nova funció i definir una missió institucional, una visió i uns valors que situïn la Mancomunitat en un discret marc de relació horitzontal amb els ajuntaments que la van crear, amb l'objectiu de potenciar polítiques transversals a partir de la promoció d'eines de cooperació interadministrativa i de participació ciutadana, amb la implicació i protagonisme de les àrees corresponents dels ajuntaments i respectant la singularitat i legitimitat de cada ajuntament com a responsable final de la gestió del territori que li pertoca.

La Mancomunitat hauria d'exercir un lideratge fonamentat en els conceptes que defineixen l'essència de l'administració pública. Un lideratge que la consolidi com una administració de caràcter tècnic i transversal al servei dels ajuntaments i la ciutadania que representen, i que en potenciï les polítiques, adaptant-se a la realitat polièdrica de cada municipi, en base a instruments organitzatius flexibles basats en la gestió relacional o horitzontal entre els ajuntaments. Una Mancomunitat al servei dels ajuntaments i no uns ajuntaments a remolc de la Mancomunitat, que promogui una estreta col·laboració entre les diferents àrees dels ajuntaments que, de forma conjunta i consensuada, puguin planificar, executar, avaluar, decidir i, si cal, reconduir projectes destinats a la creació i legitimació de valor públic; entenent el valor públic com el benefici que rep la societat, resultat d'invertir en accions generadores de canvi social (allò que en gestió pública s'anomena outcome), clarament diferenciat del valor en el qual les empreses, subjectes a les lleis de mercat, basen els seus negocis.

Així, la Mancomunitat ha de ser capaç de potenciar projectes de llarg recorregut sorgits des dels ajuntaments, amb uns resultats avaluable en clau de valor públic i canvi social, sense caure en la temptació d'una política de resultats fàcils i ràpids, ja que des del punt de vista de la creació de valor públic els resultats no són mai ni fàcils ni ràpids.

La Mancomunitat pot exercir un paper fonamental de suport i disseny de polítiques conjuntes a mitjà i llarg termini, amb uns ajuntaments més implicats en els serveis que ofereix, que intervinguin en el disseny, seguiment i avaluació dels projectes i del seu impacte social al territori. És a dir, una mancomunitat moderna i àgil que incorpori eines de gestió avançades basades en la informació, la comunicació i la transparència, que permetin als seus responsables polítics prendre decisions adequades i validar-les.

La bibliografia sobre la modernització de l'Administració Pública és extensa; la implementació d'eines de gestió per a l'assoliment de canvis socials, tot i que lentes, són clarament positives i necessàries en moments de crisi com els que estem vivint i representen oportunitats de futur extraordinàries que es podrien impulsar des de la Mancomunitat.

**Xavier Nogué i Bonet**